

Stowarzyszenie Nomada
sprawozdanie 2017

Wstęp

Od 8 lat wspieramy migrantki i migrantów we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Nasze działania są odpowiedzią na potrzeby, jakie najczęściej zgłaszają nam osoby z którymi pracujemy, a także na brak systemowego wsparcia integracji cudzoziemek i cudzoziemców ze strony państwa polskiego. Nieodpłatne poradnictwo, community-working i praca ze społecznością Romów z Rumunii mieszkających we Wrocławiu to trzy kluczowe obszary naszej pracy (więcej w Działania strategiczne).

W 2017 r. do działań strategicznych organizacji włączyliśmy fundraising, czyli pozyskiwanie funduszy od osób prywatnych i firm, oraz działalność odpłatną, skierowaną do pracodawców zatrudniających cudzoziemki i cudzoziemców. Dzięki dotacji od Fundacji im. Stefana Batorego zbudowałyśmy strategię finansowania działań NOMADY, szkoliłyśmy się w zakresie fundraisingu i przekładałyśmy nowo zdobytą wiedzę na działania - zorganizowałyśmy kilka wydarzeń benefitowych, zdobywałyśmy pierwsze doświadczenia w kontaktach z pracodawcami. Uruchomiona została także strona <https://darowizny.nomada.info.pl/> poprzez którą można dokonywać wpłat na nasze konto.

Ważnym wydarzeniem minionego roku było dla nas powstanie Konsorcjum - nieformalnej grupy 9 organizacji pozarządowych działających w obszarze praw człowieka. Konsorcjum powstało w maju 2017 roku w Bratysławie podczas spotkania organizacji wspierających imigrantów i uchodźców w krajach Grupy Wyszehradzkiej. Od tego czasu spotykamy się na comiesięcznych zebraniach i planujemy wspólne działania.

W konsorcjum biorą udział następujące organizacje:

Amnesty International Polska

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Helsińska Fundacja Praw Człowieka Polska

Stowarzyszenie Homo Faber

Polska Gościnność (Chlebem i Solą oraz portal uchodźcy.info)

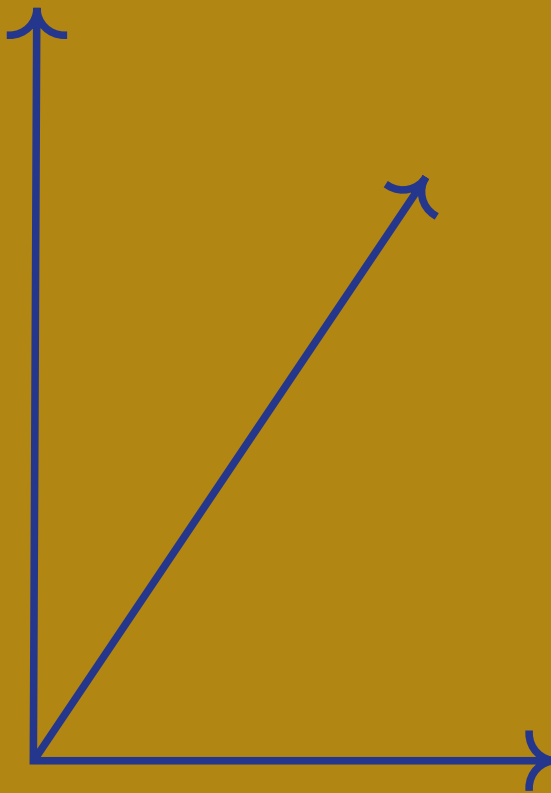
Fundacja Centrum Badań Migracyjnych (Migrant Info Point)

Stowarzyszenie Nomada

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

Fundacja Nasz Wybór

Działania strategiczne

Działania strategiczne to działania, które są kluczowe dla NOMADY i które realizujemy niezależnie od finansowania.

1. Nieodpłatne poradnictwo dla cudzoziemek i cudzoziemców w zakresie przemocy motywowanej uprzedzeniami, dokumentowania pobytu, prawa cywilnego, rodzinnego, prawa pracy. Poradnictwo prowadzone jest zarówno stacjonarnie (w siedzibie stowarzyszenia), jak i w terenie, w postaci asystentury - towarzyszymy klientom/klientkom w urzędach, u lekarzy, na policji, w sądzie. Pełnimy rolę tłumaczy językowych i kulturowych, wspieramy w rozwiązaniu konkretnego problemu. Punkt poradnictwa działał w siedzibie stowarzyszenia 3 razy w tygodniu. W 2017 roku udzieliłyśmy poradnictwa w 87 sprawach. Większość dotyczyła dokumentowania pobytu, 2 dotyczyły kwestii wycofania zakazu wjazdu na teren Rzeczypospolitej, a 1 procedury uchodźczej. Dostępność nieodpłatnych porad jest potrzebą zgłaszaną przez klientów/klientki NOMADY.

2. Community-working (CW) polega na nawiązywaniu i utrzymywaniu bezpośrednich kontaktów z osobami należącymi do grup narażonych na przemoc motywowaną uprzedzeniami (pmu) tj. cudzoziemcami i cudzoziemkami, przedstawicielami i przedstawicielkami mniejszości etnicznych i religijnych, osobami LGBTQI, aktywistami i aktywistkami. Community-workerki prowadzą monitoring incydentów motywowanych uprzedzeniami, edukują "face to face" na temat przemocy z nienawiści, mowy nienawiści oraz praw przysługujących osobom poszkodowanym. Asystują także osobom poszkodowanym przez przemoc motywowaną uprzedzeniami podczas raportowania na policji/prokuraturze i podczas rozpraw sądo-

wych. Występują w charakterze osób zaufania, tłumaczek, włączają się w postępowanie jako przedstawicielki organizacji społecznej. CW jest skuteczną metodą docierania do cudzoziemek i cudzoziemców. Pozwala określać ich realne potrzeby i problemy oraz reagować na nie w adekwatny sposób. Community working wywołuje efekt kuli śnieżnej i sprawia, że jesteśmy rozpoznawalne jako organizacja w środowisku migrantów i migrantek. W 2017 roku community workerka spotkała się z 78 osobami, które są narażone bądź doświadczają przemocy motywowanej uprzedzeniami. Prowadząc niezależny monitoring przemocy motywowanej uprzedzeniami odnotowała 20 przestępstw z czego 18 z nich miało miejsce we Wrocławiu a 2 w Łodzi. Asystowała 5 poszkodowanym podczas raportowania przestępstw na policji jako tłumaczka i osoba zaufania, monitorowała 4 sprawy dotyczące ataków rasistowskich i ksenofobicznych, była obecna podczas 16 rozpraw w sądach we Wrocławiu i Łodzi.

3. Praca ze społecznością romskich migrantów i migrantek z Rumunii

Po 7 latach wspólnej pracy doszliśmy do momentu, w którym większość osób ze społeczności ma ważne dokumenty i uregulowany pobyt na terenie Polski. Pozwala im to na pełniejsze korzystanie z praw obywatelskich, takich jak dostęp do opieki medycznej czy pomocy społecznej. Dzieci z uczą się we wrocławskich szkołach i choć nie zawsze proces edukacji przebiega zgodnie z dobrymi praktykami w tym zakresie, co roku kolejne osoby trafiają do systemu formalnej edukacji.

Praca z Policją, Strażą Miejską i Strażą graniczną przełożyła się na zwiększenie bezpieczeństwa osób ze społeczności a współpra-

ca z sądami rodzinnymi i kuratorami/kuratorkami sądowymi i społecznymi pozwoliła zatrzymać proceder odbierania dzieci rodzinom romskim. Ze społeczności wyłoniły się liderki i liderzy, którzy sprawnie poruszają się w procedurach administracyjnych i wspierają pozostałe osoby. Wzrosła świadomość Romów/Romni na temat przysługujących im praw i obowiązków wynikających z przepisów prawa. Dużym sukcesem NOMADY jest nawiązanie współpracy międzysektorowej oraz dobrych relacji z niektórymi instytucjami wrocławskimi - Urząd Stanu Cywilnego, Zespół Terenowy Osób Bezdomnych i Uchodźców MOPSU, poradnie psychologiczno pedagogiczne, pracownicy socjali szpitali, kuratorzy sądowi, szkoły.

Dzięki działaniom rzeczniczym udało nam się zwrócić uwagę społeczeństwa większościowego i decydentów na sytuację tej społeczności. W 2016 roku Gmina Wrocław rozpoczęła realizację projektu mieszkaniowego skierowanego do Romów rumuńskich, którzy mieszkali wówczas na nieformalnym osiedlu zbudowanym na terenie należącym do Gminy Wrocław. W 2017 roku wszystkie rodziny wyprowadziły się z baraków do mieszkań treningowych a osiedle zostało zlikwidowane. Projekt realizowany jest przez Fundację Dom Pokoju (<http://www.dompokoju.org>).

Obecnie największym wyzwaniem jakie stoi przed Romami i Romni jest wejście na rynek pracy. Stereotypowe postrzeganie i uprzedzenia ze strony społeczeństwa większościowego a także brak kwalifikacji i trudności w adaptacji na rynku pracy to główne problemy z jakimi się borykają. Wsparcie w wejściu na rynek pracy jest jednym z elementów projektu realizowanego przez Fundację Dom Pokoju.

W 2017 roku współpraca między NOMADĄ i społecznością koncentrowała się na wsparciu procesu edukacji dzieci poprzez asystenturę edukacyjną. Zakres wsparcia obejmował:

- Wsparcie dzieci: prowadzenie zajęć wyrównawczych i integracyjnych, wyjścia do instytucji kultury (m.in. kina, teatru, biblioteki, galerii), udział w warsztatach plastycznych i zajęciach sportowych, pomoc w odrabianiu zadań domowych, nadrabianiu zaległości, nauce języka angielskiego;
- Wsparcie rodziców w kontakcie ze szkołą: tłumaczenie procedur, wypełnianie dokumentów, przekazywaniu informacji związanych z procesem edukacji i postępami w nauce;
- Wsparcie szkół: konsultacje z nauczyciel(k)ami, pedagogami i dyrekcją, pośredniczenie w przekazywaniu informacji pomiędzy szkołami a rodzicami;
- Prowadzenie zajęć z języka polskiego, organizacja wycieczek wakacyjnych w ramach akcji „Kurs języka polskiego dla dzieciaków ze społeczności Romów i Romni z Rumunii”, uczestnictwo dzieci w wydarzeniach kulturalnych;
- Monitoring procesu edukacji dzieci, monitoring miejskiego projektu mieszkaniowego skierowanego do Romów, udział w spotkaniach z przedstawicielami/-kami Departamentu Edukacji i Kuratorium Oświaty we Wrocławiu;
- Współpraca z Fundacją Dom Pokoju i Fundacją Jak Malowana Wrocław w obszarze edukacji i działań integracyjnych;
- Edukatorka podnosiła swoje kwalifikacje biorąc udział w warsztatach i szkoleniach. Prowadziła także warsztaty antydyskryminacyjne i warsztaty na temat kultury romskiej dla uczniów i uczennic przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum oraz dla studentów Judaistyki i Romanistyki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Zrealizowane projekty

W październiku 2017 roku zakończyliśmy działania w ramach dotacji na rozwój organizacji, którą otrzymaliśmy od Fundacji im. Stefana Batorego (Program Demokracja w działaniu). Dzięki dotacji mogliśmy kontynuować strategiczne działania a także rozwijać się w obszarze fundraisingu.

Działania objęte dotacją:

I Fundraising – opracowanie i implementacja strategii pozyskiwania środków na działania organizacji.

II Poradnictwo – udzielanie nieodpłatnego wsparcia migrantkom i migrantom zarówno w naszym biurze w czasie dyżurów, jak i poza nim (asystentura w terenie).

III Community Working – nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z osobami narażonymi na przemoc motywowaną uprzedzeniami. Monitoring incydentów o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym. Asystowanie osobom poszkodowanym na policji, w prokuraturze i sądach.

IV Wsparcie edukacji dzieci romskich migrantów – to już 6 rok pracy ze społecznością Romów rumuńskich. Pomagamy w zapisywaniu kolejnych dzieci do szkoły i prowadzimy zajęcia wyrównawcze. Wspieramy dzieci, rodziców, kadrę pedagogiczną.

V Administrowanie organizacją – działania na rzecz podwyższenia standardów zarządzania organizacją.

Kwota dotacji 100 000 złotych

Czas wykorzystania: październik 2016 – wrzesień 2017

Fundraising

W 2017 roku utworzyliśmy zespół fundraisingowy złożony z 3 osób ze Stowarzyszenia NOMADA. Cele strategiczne jakie postawiły-

śmy sobie w działalności fundraisingowej to:

-pozyskiwanie środków na strategiczne działania organizacji, na działania promocyjne, administrację, opłacenie pracy zespołu fundraisingowego;

-dywersyfikacja źródeł finansowania: dotychczas 20% środków Nomady pochodzi ze źródeł pozagruntowych a 80% środków ze źródeł grantowych; Do 2020 roku planujemy zwiększyć kwotę ze źródeł pozagruntowych (darowizny od darczyńców indywidualnych i komercyjnych, wpływy z działalności odpłatnej) do 40%.

Zakres pracy zespołu fundraisingowego:

- pozyskiwanie grantów (pisanie projektów, tworzenie budżetów), aktualizacja strony www NOMADY, tłumaczenia na język angielski, pisanie bieżących tekstów na stronę
- nawiązywanie kontaktów z lokalnym biznesem, prezentacja oferty NOMADY, docieranie do działów HR firm które zatrudniają cudzoziemców. Prowadzenie szkoleń dla firm, obsługa klientów przekierowanych z firm z którymi nawiążemy współpracę.
- pogłębianie wiedzy z zakresu fundraisingu i przekazywanie jej zespołowi, sieciowanie, kontakt z grantodawcami, poszerzanie bazy odbiorców, moderowanie social media NOMADY (strona www, facebook, instagram), kontakt z mediami, rzecznictwo.

Zorganizowane wydarzenia fundraisingowe:

Zbórka pieniędzy poprzez portal zrzutka.pl pod hasłem „Kurs języka polskiego dla dzieciaków ze społeczności Romów i Romni z Rumunii” - akcję ogłosiliśmy w kwietniu. Sukces fundraisingowy tej kampanii uznajemy za umiarkowany, udało nam się zebrać połowę założonej kwoty.

Zbiórka pieniędzy poprzez facebook na wsparcie kobiet migrantek - w listopadzie zaapelowałyśmy do grupy naszych znajomych i przyjaciół o wsparcie dwóch matek migrantek, które przebywały wówczas we wrocławskich szpitalach. Za pośrednictwem Facebooka stworzyłyśmy grupę 170 osób. Jedna z osób wspierających włączyła w akcję swoich znajomych prosząc ich o przekazywanie darowizn na ten cel w ramach swojego prezentu urodzinowego.

Gruba Biba czyli 8 urodziny NOMADY: 2 grudnia zorganizowałyśmy taneczną imprezę połączoną z loterią i poczęstunkiem. Wzięło w niej udział około 300 osób. Jak co roku wydarzenie to było dla nas okazją do spotkania, rozmów, dzielenia się nowinami i zabawy z naszymi sojuszniczkami i sojusznikami. Ponieważ impreza urodzinowa Nomady zyskała dużą popularność we Wrocławiu i przyciąga także osoby spoza środowiska, mieliśmy okazję nawiązać nowe znajomości.

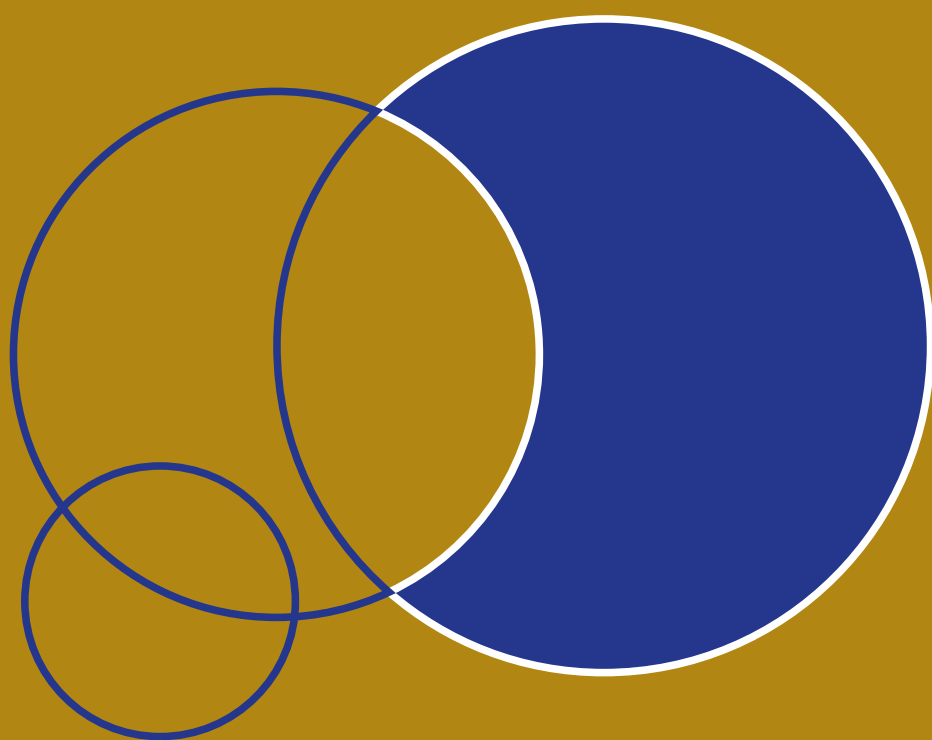
Akcja "Tatuaże dla dzieci" - Pomysłodawcą akcji był łódzki tatuator Alexander, prowadzący studio tatuażu Sigill na ulicy Piotrkowskiej. Jej celem było zebranie pieniędzy na działania edukacyjne i wsparcie medyczne dzieci ze społeczności Romów z Rumunii. Dochód z tatuaży wykonanych w dniu 16 grudnia w studio tatuażu Sigill maluchów został przekazany na ten cel.

Świąteczna Aukcja Sztuki na witrynie allegro.charytatywni.pl. Wystawiłyśmy podarowane nam przez artystki i artystów dzieła sztuki. Dochód z aukcji został przeznaczony na strategiczne działania Nomady tj. community working, asystenturę, wsparcie edukacji dzieci.

Działalność odpłatna

W 2017 roku podjęliśmy decyzję o włączeniu w zakres usług NOMADY działalności odpłatnej. Stworzyliśmy ofertę dla firm zatrudniających cudzoziemki i cudzoziemców. Oferta obejmuje wsparcie pracodawców w przechodzeniu procedur związanych z uzyskiwaniem pozwolenia na pobyt i na pracę dla cudzoziemca.

Networking,
seminaria, spotkania,
konferencje

Wyjazd do Rumunii

- W sierpniu część zespołu Nomady wyjechała do Rumunii, w region gór Fagaras. Odwiedziłyśmy wioski, z których pochodzą rodziny z którymi na co dzień pracujemy we Wrocławiu. Wyjazd był częścią projektu EDiTE <http://www.dsw.edu.pl/o-uczelni/dzialalnosc-uczelni/projekty-dofinansowane-z-funduszy-zewnetrznych/edite-european-doctorate-in-teacher-education/> , w którym NOMADA współpracuje z Dolnośląską Szkołą Wyższą w zakresie badaniach na temat edukacji krytycznej wśród społeczności migrujących Romów. Lokalna społeczność gościła nas przez dwa tygodnie. Spotkaliśmy się także z dyrektorem lokalnej szkoły oraz z przedstawicielami samorządu i policji.
- Pod koniec sierpnia wzięliśmy udział w Central and East European Agora 2017

Spotkania, konferencje, seminaria

W maju nasza przedstawicielka wzięła udział w V4 Migr Alliance Conference, która odbyła się w dniach 18-19 maja w Bratysławie na Słowacji. Konferencja zgromadziła 50 uczestników i uczestniczek z organizacji społeczeństwa obywatelskiego, think tanków i przedstawicieli samorządów lokalnych z Czech, Węgier, Polski i Słowacji. Jej celem było wzmocnienie działań na rzecz praw migrantów i uchodźców w odpowiedzi na (anty) postawy migracyjne rządów krajów V4. Spotkanie było impulsem do powołania Konsorcjum organizacji działających w obszarze praw człowieka w Polsce (Wstęp).

26.06-2.07 członkini NOMADY wzięła udział w wizycie studyjnej zorganizowanej przez organizację YEPP (<http://www.yepp.nl/nl/#0>). W ramach wizyty odwiedziła szkołę Romską w Koszycach, wioski na Słowacji zamieszkałe przez Romów, spotkała się z romskimi liderkami i liderami a także z przedstawicielami i przedstawicielkami organizacji Združenie działającej w obszarze inkluzji słowackich Romów w rejonie Koszyc, oraz organizacji PRE LEPŠÍ ŽIVOT i YEPP Kecerovce- Olšava.

We wrześniu drużyna NOMADY zagrała w piłkarskim turnieju antyrasistowskim (<https://www.wroclaw.pl/go/wydarzenia/sport-i-rekreacja/11818-turniej-pilki-noznej-przeciwko-rasizmowi>).

Organizacja wydarzeń,
praca wolontaryjna,
kompetencje zespołu,
media o nas

(Współ)organizowane wydarzenia

- 19 maja prezentowałyśmy nasz projekt www.ulicaantakia.pl na festiwalu Watch Docs <http://archiwum2017.docsag.pl/pl/movies/obcy-w-raju/?dist=warszawa>. Po pokazie filmu odbyło się spotkanie z reżyserem Guido Hendriksem oraz dziennikarką Kają Puto. Spotkanie prowadził Maciek Mandelt z Nomady.
- 27 maja wsparłyśmy oddolną inicjatywę wyprzedazy zorganizowanej w Baszcie Niedźwiadka we Wrocławiu. Zebrane pieniądze zostały przeznaczone na budowę Centrum Edukacyjnego w Reyhanli (turecka miejscowość przy granicy z Syrią) przez organizację Watanili <https://www.watanili.com/untitled>.
- 12 października wspólnie z konsultantkami z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w ramach Programu Pomocy Prawnej dla Uchodźców i Migrantów) zorganizowałyśmy punkt poradnictwa dla migrantek i migrantów mieszkających we Wrocławiu.

Podnoszenie kompetencji zespołu NOMADY

- Od sierpnia 2016 uczestniczymy w programie Social Business Accelerator <http://www.psik.org.pl/program-psik-social-business-accelerator.html> który oferuje wsparcie z zakresu zarządzania organizacją. W 2017 roku brałyśmy udział w kolejnej - szóstej edycji programu SBA - koncentrowałyśmy się na pracy nad zarządzaniem pracą zespołu i nad rozwijaniem strategii fundraisingowej.
- Pod koniec kwietnia gościłyśmy koleżankę z lubelskiego Stowarzyszenia Homo Faber, która w ramach projektu fundraisingowego "Strażnicy" Fundacji Akademia Organizacji Obywatelskich przeprowadziła z nami konsultacje dotyczące tworzenia i wdrażania strategii fundraisingowej.

- Wzięliśmy udział w szkoleniu „Pomoc dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie” zorganizowanemu przez Fundację Non Licet.
- 29 czerwca przedstawiciel NOMADY wziął udział w szkoleniu dotyczącym tworzenia internetowych kampanii przeciwdziałających radykalizacji postaw. Szkolenie było organizowane przez RAN Centre of Excellence.
- W listopadzie przedstawiciel NOMADY rozpoczął kurs w Akademii Demokracji Socjalnej <http://adsfes.pl/i-edycja/wyniki-rekrutacji/>.
- Członkinie NOMADY uczestniczyły w serii szkoleń z pozyskiwania środków przez organizacje strażnicze zorganizowanym przez Fundację Akademia Organizacji Obywatelskich.
- Wzięliśmy udział w serii szkoleń “BINGO”, organizowanych przez Fundację Panoptykon i Amnesty International.

Inicjatywy, listy poparcia, matronaty

- Podpisałyśmy list poparcia dla wrocławskiej organizacji Kultura Równości, której lokalne władze odmówiły lokalu z zasobu gminy Wrocław (luty 2017).
- Podpisałyśmy list do rządu Królestwa Norwegii o pozostawienie zarządzania środkami EOG przeznaczonymi na wsparcie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w rękach niezależnego operatora, wyłonionego w otwartym konkursie (kwiecień 2017).
- Podpisałyśmy list do Ministerstwa Edukacji Narodowej przygotowany przez Otwartą Rzeczpospolitą w odpowiedzi na projekt nowelizacji rozporządzenia o obowiązkach szkoły, z którego usunięty ma być zapis o edukacji antydyskryminacyjnej.
- Zażądałyśmy wycofania tej zmiany (lipiec 2017).

— W 2017 roku udzieliłyśmy matronatu 9. Wrocławskiemu Marszowi Równości, który przeszedł ulicami Wrocławia 7.10.2017 pod hasłem „Za miłość naszą i waszą!”

Wolontariat

W 2017 roku w działania NOMADY włączyli się wolontariusze i wolontariuszki:

Psycholożka, władająca językiem arabskim

Prawniczka, która została naszą członkinią i prowadzi punkt Poradnictwa obywatelskiego

Prawnik, który pomógł nam dokonać zmian w statucie niezbędnych do rozpoczęcia działalności odpłatnej

Studentka z Niemiec, która wsparła nas w przygotowaniu i przeprowadzeniu warsztatów dla studentów z programu Erasmus na wydziale socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Media o nas

Radio Wrocław Kultura, rozmowa w na temat aukcji sztuki z której dochód przeznaczony został na wsparcie osób narażonych i poszkodowanych przemocą rasistowską <https://www.radiowroclaw.pl/articles/view/64564/Kultura-DAB-Sztuka-sroda-16-20-Maciek-Przestalski-25> (marzec).

Radio Wrocław, komentarz do zawieszenia przez Gminę Wrocław procesu eksmisyjnego Romów - <https://radiogra.pl/eksmisja-romow-z-koczowiska-zawieszona.html>

<https://www.radiowroclaw.pl/articles/view/72770/Eksmisja-Romow-z-koczowiska-we-Wroclawiu-wraca-na-wokande> (listopad).

Sprawozdanie merytoryczne Stowarzyszenie Nomada
Wrocław 2017

Projekt graficzny i skład typotopia (Joanna Synowiec)

Dziękujemy za uwagę.

